

ESPLAIS LITERARIS

Fundat pel «Pomell de Joventut» AIRES DEL MONTSACOPA

no 11. 116.

Any III

OLOT, MARÇ DE 1923

Núm. 8

ELS POMELLS I LA IGLESIA

La simpatia de les autoritats eclesiàstiques i per als nobles ideals de la institució religiosa i patriòtica «Pomells de Joventut» se palesa en les següents ratlles que transcrivim amb gran exultació de l'ànima:

«Roma.—Pare Zacarías, Caputxí.—El Pare Sant, acceptant molt benevolament l'afectuosa protesta de devoció envers la Santa Seu d'aquesta simpàtica Associació Pomells, la agraeix i la beneeix, fent vots per el seu major desenrotlló en aventatge de la Relligió i de la Patria.—Card. Gasparri.,»

També el Cardenal de Tarragona, Eminentíssim Vidal i Barraquer, com en altre ocasió, ha manifestat, no fa gaires dies, la seva simpatia vers als Pomells i els ha donat la seva benedicció, que esperem serà penyora de fruits saborosos per Déu i per la Patria.

Suara també, amb ocasió de celebrar cinc Pomells olotins la festa del aniversari, l'Il·lm. Sr. Bisbe de Girona Dr. Llompарт, enviava el següent telegrama:

«Pere Bretxa, president del Pomell «Tradició Catalana».—Diada aniversari, baixi nostra benedicció demunt Pomells olotins, adherits ensenyances Iglesia.—† Gabriel Bisbe.»

Afegeixi's a aquestes benediccions la opinió d'una molt alta autoritat eclesiàstica de Catalunya, sobre la persecució de que son objecte els Pomells, i que suara ens retreia en Folch i Torres en la bellíssima carta als Pomells olotins, de la qual n'extreiem el fragment a que fem referència. Deia:

«Penseu que els Pomells més combatuts són per a nosaltres els més estimats i són molt sovint els que més treballen per la gloria de Déu i de la Patria. Certa oposició... hem de mirar-la com un fet providencial... Aquest mateix parer he tingut l'honor d'escoltar-lo, no fa molts dies, de llavis d'una molt alta autoritat eclesiàstica de Ca-

talunya, a l'ensemps que expressava la seva simpatia per la nostra obra.

I vosaltres mateixos, estimats pomellistes olotins, en teniu una prova ben palesa de l'estimul que ens donen els adversaris.»

Si, és cert, no ens aterraràn. Com el roure en les tempestes arrelarem més fort, com més fort siga el temporal que ens bati.

POMELLS DE JOVENTUT

(LA FLORIDA)

La llavor que el nostre bon mestre En Josep M.ª Folch i Torres, deposità en els nostres esperits el dia de la seva crida de desde «Pàgines Viscudes», trobà un terreny completament preparat, i és per això que no pogué menys de treure immediatament ¡bella florida. Foren els joves de la J. Catòlica de Molins de Rei els primers que se aplegaren formant el P. de J. «Català», i aquest exemple fou seguit per joves i damiselles de diferents indrets de Catalunya, constituint per tot arreu la nostra simpàtica institució.

Es redactaren, de moment, les sòbries bases que havien de regularitzar la seva marxa i més tard es va publicar un fullet titolat: «L'Esperit dels Pomells de Joventut» escrit pel mateix Folch i Torres, qui no sols defineix la seva orientació, sinó que a la vegada ve ésser la seva reglamentació.

Els entusiastes pomellistes de Molins de Rei fundaren un butlletí nomenat «Amfora», avui establert a Barcelona i convertit en portaveu de tots els Pomells. També se fundà un directori baix la presidència del nostre benvolgut mestre i fundador.

La obra dels Pomells, arrelada amb les benediccions del S. Pare i de la majoria dels Prelats de Catalunya,—*moltes d'elles espontànies*,—va anar creixent, d'una manera rapidíssima, per tot arreu de la nostra Patria i entre la colonia catalana d'altres païssos—n'hi ha a Madrid i a la Amèrica del Sur—i prompte arribaren a 100, 200.... 800, celebrant cada vegada festes lluidíssimes. Qui és que no recorda amb fruïció aquella dels 200 celebrada a Santa Anna on, seguint la iniciativa d'un estol de ferventes damiselles del P. de J. «Flors de Ametller» i amb la aprobació del Directori, varen acudir centenars de nenes i damiselles cofades amb la nostra blanca caputxeta, que ja n'era gairebé oblidada?

Qui no ha sentit parlar d'aquella festa grandiosa, per tots conceptes, que amb motiu d'haver arribat a 500 Pomells constituïts, es va celebrar a Montserrat el dia 11 de Juny de 1922?

Representacions de tot arreu, en nombre de prop de deu mil acudiren a la Santa Montanya proclamant a la Verge Bruna com a Consellera i Protectora de tots els Pomells. I la Moreneta ben bé que ha complert els nostres encàrrecs, i és per això que per tal de remercïar-li d'una manera solemne la seva protecció, s'ha determinat que la festa del primer miler, sigui celebrada, altra volta, davant del tro no de la nostra excelsa Consellera.

Els Pomells de Joventut, malgrat totes les persecucions, calumnies, entrebancs i mofes passen ja de 800, el nombre de pomellistes passa de *trenta cinc mil*; prova evidentíssima de que és una obra agradosa a Déu Nostre Senyor, puix la protegeix d'una manera tan visible.

D. J. POMELLISTA.

L'ADEU D'UN SOLDAT

*Adeu, adeu patria aimada,
adeu, terra aon so nat
de ma patria tan preuada
lo destí me n'ha allunyat.*

*Per una nació estrangera
jo en tinc d'anar a lluitar,
per a traure una frontera,
per robà una llibertat.*

*Civilitzar diu pretenen
al que en diuen poble ingrat.
jells que tan aprop hi tenen
altre poble esclavitzat!*

*Més, prompte arribarà el dia
que tot ço s'haurà acabat
serà un dia d'alegria
per al poble deslliurat.*

*A l'ensem la patria aimada
llibertat recobrarà,
la llibertat esperada
que un jorn ens varen robà.*

ANTONI DOT.

UN MIRACLE DE SANT SALVADOR D'HORTA

Me havien acostumat a considerar a Sant Salvador com de la família. La meva tia, la Sra. Teresa Horta, en parlava sempre amb gran devoció i tenia a gran honor el referir sovint que procedia de la illustre família dels Hortes, que podien comptar entre sos membres un sant tan miracler com era Sant Salvador.

Avui el coneixement d'un passatge de la seva vida, d'enaltiment de la llengua catalana me l'ha fet doblement amable, i el fet d'esser dintre el més en que la Iglesia celebra sa festivitat i haver-se fundat un Pomell sota el seu patronatge en sa ciutat natal, me dona oportunitat per a contar aquest miracle, per el qual se pot veure clarament que la Verge Santíssima vol que tothom parli amb la llengua de la terra on viu, especialment per a orar i per a resar.

Sant Salvador d'Horta, fill de Santa Coloma de Farnés, feia molts miracles que els atribuïa tots a la Mare de Déu. Havent arribat a les oïdes d'un marit i muller de les províncies vascongades, qui tenien una nena de 8 anys, sorda i muda, que el Sant havia curat molts malalts d'aquesta classe, s'en anaren, portant amb ells la dissortada filleta que tanta pena els donava, cap al cèlebre Monestir, prop de Tortosa, que era aont vivia el Sant. Els hi va manar que fecin oració davant d'una imatge de Nostra Dona d'Horta per espai de vuit dies, prometènt-los-hi que la muda parlaria.

Als quatre dies d'oració, començà a parlar, però no en *basc* com els seus pares, sinó en *català* com els de la nostra terra. Aleshores els pares de la nena, si bé estaven agraïts del miracle, estaven afligits perque no la entenien, i recorregueren altra volta al Sant, qui els hi va dir que tornessin a fer oració, que ell també demanaria a Nostra Senyora que la nena parlés com els seus pares.

Acabat l'octavari, el Sant els va dir: «Amics, la Verge Santíssima vol que mentres esteu a Catalunya la vostra nena parli en Català; però quan sereu fora de les terres catalanes ja parlarà en la vostra llengua.»

Molta gent varen acompanyar a la família vascuense fins a la frontera d'Aragó i Castella, per a probar el miracle, i pogueren convençer's que en passar el riu que fa el límit de Catalunya, la nena va començar a parlar en vascuense.

¡I després ens diràn que nosaltres, els catalans, havem de parlar el castellà, especialment per a orar i per a resar, quan la Reina de les reines, María Santíssima, vol que fins els estrangers, quan siguin en la nostra terra, parlin la nostra llengua!

ANTONI PLANAGUMÁ.

ELS TRES GERMANS

Hi havia un rei molt poderós, qui veient que s'acostaven els darrers dies de la seva vida, cridà als seus tres fills, parlant-los-hi de aquest modo:

—Fills meus, jo soc ja molt vellet i tinc de pensar a qui cedirà el meu regne: serà el qui farà les accions més bones d'ací endavant; i així acomiadà als seus fills.

Els dos grans eren envejosos, el petit era amorós amb tothom, fins amb els patges, i caritatiu amb els captaires, que s'aturaven a les portes del palau demanant almoïna.

No ès d'extrenyar, doncs, que mentres els seus germans s'entregaven a tots els vicis i plaers, ell, l'Emili, buscava ànimes i pobres per a consolar i per això, els altres dos germans, no'l podien veure ni en pintura.

Veusaquí que, al cap de pocs dies, el rei va dir als seus fills que se'n havia d'anar i que estaria fora un quan temps. Aquesta notícia causà una gran alegria als dos perversos germans, al revés del petit, que li causà un gran disgust.

El rei partí, i lo mateix fou allunyar-se com començar a palau una vida nova; diversions i gatzara es notava per arreu llençant l'or a mans plenes, deshonrant-ho tot i desairant les passades dites per el bon pare.

Un jorn d'aquestos, passejaven els dos germans per els jardins del palau, quan de sobte, en un revol d'un camí, aparagué un captaire vellet demanant una almoïna per l'amor de Déu. Sorprengué en gran manera la aparició, en aquell lloc, d'un captaire; els dos grans començaren de insultar-lo dient-li, amb paraules feridores, que se allunyés.

Un tró llunyà es deixà sentir, seguit d'un vent que feu tremolar les branques dels arbres... una tempesta s'anava apropant...

El pobre vellet insistí altre volta, sense lograr altre cosa que exasperar la furia d'aquells dos malvats. ¡Infeliços! ells que gastaven l'or sense mirar que el llençaven, ara no volien donar un mos de pa a aquell pobre desventurat! Per fi, veient que no se'l podien treure del davant de cap manera, les emprengueren contra ell colpejant-lo i fent-lo marxar a empentes. ¡Els desgraciats no sabien en aquells instants el mal que ells mateixos es feien!

Amenaçava venir d'un moment al altre una tempesta esfereïdora. Els dos pèssims germans s'han abraonat sobre aquell indefens. La presència casual del germà petit evità que fessin mal al pobre vellet, puix d'un vol ràpid es tirà damont d'un d'ells i es disposava a batre's

amb l'altre, quan de sobte el fingit captaire, se incorporà donant-se a conèixer.

Al veure aquells dos brivalls, que sóta aquell espellifat vestit, s'hi amagava son propi pare, quedaren com clavats a la mateixa terra que trepitjaven, mentres el petit corria vers son pare.

Llavors el rei, amb tó magestuós digué: «Per a saber qui de vosaltres mereixia ocupar el meu lloc quan jo faltés, he fet aquesta proba. I després d'una pausa, com si les paraules se li nuessin a la gorja, continuà: L'acte que heu realitzat m'ha ensenyat lo que me cal fer.

Una mirada diabòlica es creuà entre els dos germans que exclamaren fredament. ¡Perdó, pare!

Més el rei, a qui no passà desapercebuda la traidora mirada, digué amb dignitat: Aneu, fills malvats, i que mai els vostres peus tornin a trepitjar la meva casa; i dirigint-se al petit. Anem, anem, fill meu, que la tempesta està per esclatar; i desaparegueren vers al palau. Els dos traidors se quedaren allà mateix murmolant malediccions, i un llam que fendí l'espai purificà el lloc on se desenrotllà aquella iniquitat.

PERE LLORENS.

A NA LLIBERATA FERRARONS VIVÉS

*Com plau veure-us recatada
i amb la caputxa cofada
resant, coberta de Fé!
M'apar la vostra grandesa
com flama en el Cel sospesa
per girá els camins del bè.
Vos, donzella catalana,
que us mostreu com flor galana
encarnant el Ver Amor,
volguau ser forta muralla
per salvar la jovenalla
que avui puja amb ufanor;
i d'aquestes jovenetes,
esplet de belles floretes
que amb caputxa s'han cofat,
volgueu, amb Santa Madona
ser-ne la preclar patrona
dels Pomells d'eixa ciutat.*

JOAN AUBERT NADAL
del P. de J. «Aires del Montsacopa»

GUSTAU A. BECQUER

LES AURENETES

*Tornaràn les alegres aurenets
i en ton balcó sos níus hi penjaràn
i altra volta en sos cristalls amb l'ala
jugant te cridaràn.*

*Però aquelles que fins son vol paraven
ta bellesa i ma ditxa al contemplar,
aquelles que els noms nostres aprengueren,
eixes... ¡no tornaràn!*

*Tornarà la espesa mareselva
del teu jardí les reixes a enflar;
i altra volta, potsé, encara mes formoses
ses flors se obriràn.*

*Però aquelles, mullades de rosada,
quines gotes miràvem tremolar
i caure com a llàgrimes del dia,
eixes... ¡no tornaràn!*

*Tornaràn del amor a tes oïdes
les paraules ardents ressonar;
potser ton cor de sa llarga dormida
potser despertarà;
però embadalit i agenollant-se
com si a Déu s'adorés en son altar
que és com jo t'he estimat... ¡Oh! desenganya-te'n
aià!. ¡no t'amaràn!*

F. VIDAL

Del P. de J. • Foc Sagrat •

BIBLIOGRAFIA

Vida de la Lliberata Ferrarons i Vivés, escrita per Mossèn Domingo Balcells.

Amb una dedicatòria molt falaguera per als Pomells de Joventut; i recordant-nos els dos lemes de Déu i Patria, simbolitzats en la bandera blau-cel i barrada, ens ha esset tramesa aquesta obretá que ens creiem obligats a recomanar a tots els pomellistes, precisament en nom de la Patria i en nom de Déu.

En nom de la Patria, perque mai se la honra més que quan els seus sants se honoren, puix que són els illustres fills; i ademés és una santa olotina i nosaltres ens adrecem a pomellistes olotins.

També i principalment, la recomanem en nom de Déu, perquè l'ideal religiós sigui el que domini sobre tot altre ideal, per elevat que sigui.

Comprant-lo, llegint-lo, propagant-lo, parlant-ne podem apuntar en les fulles de intencions les que són més meritories, o siga, les que contenen el doble valor religiós i patriòtic.

Feu-ho, doncs, per Déu i per la Patria. Que cap família, ont hi hagi un pomellista, deixi de tenir aquesta preciosa Vida.

RÉTOLS EN CATALÀ

En altres nombres havíem publicat alguns rétols en català. Are tornem a rependre tant agradosa tasca, per a mostrar nostra adhesió a la campanya oberta per l'ús de la llengua catalana, en tot Catalunya.

En el carrer de Clivillers, en la iglesia de Nostra Dona del Tura n'hi ha un que diu: «No es permet plantar anuncis aquí.» En el número 4, un altre que diu: «Robert Jutglà»; més amunt i a l'esquerra, s'hi llegeix «Centre Catòlic» i a sota, «Sindicat Agrícola». En el carrer del Hospici, n'hi ha un, anunciant bicicletes i els seus accessoris. En el carrer de Fontanella n.º 15, un altre que diu: «Passatge a la Fusteria mecànica J. Camps»; en el mateix carrer i a la dreta s'hi llegeix, «Fundició de ferro i bronze de Esteve Barberí.» En el carrer de Lorenzana, una placa que diu: «Salvador Sala, Metge.»

NOTES

☛ Per haver-se d'ausentar el president elegit, s'ha fet nova elecció de la presidència del Pomell «Aires del Montsacopa», que ha recaigut en el jove en Joan Aubert Nadal.

☛ S'ha constituït en aquesta ciutat un Pomell de Joventut, sota el títol «Foc Sagrat», del qual n'ha sigut nomenat President En Francesc Vidal.

Se inaugurarà el dia 18 dels corrents amb una missa de Comunió General en la iglesia de la Verge del Tura, a les 8 del matí, i una Vetllada literaria-recreativa que tindrà lloc a la tarda, en el «Casal Català».

Que tingui encert per a treballar per Déu i per la Patria.

☛ Els Pomells de noies tenen en projecte la confecció de una bandera.

☛ Han sigut elegidas Deseneres, en representació dels Pomells, les Srtes. Natalia Bassols Masseguer i Carme Sala Giralt.

☛ El Pomell «Aires del Montsacopa» per a cooperar al homenatge a n'En Pep Ventura, organitzà una sessió de Sardanes al Casal Català. La iniciativa del dit Pomell, llegim que serà seguida per altres Pomells de la resta de Catalunya.